

Besluit **Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding wo-master Geneeskunde van de Erasmus Universiteit Rotterdam**

	Gegevens	
datum	Naam instelling	: Erasmus Universiteit Rotterdam
6 december 2012	Naam opleiding	: wo-master Geneeskunde (180 ECTS)
onderwerp	Datum aanvraag	: 2 juli 2012
Besluit accreditatie wo-master	Variant opleiding	: voltijd
Geneeskunde van de Erasmus	Locatie opleiding	: Rotterdam
Universiteit Rotterdam	Datum goedkeuren	
(000652)	panel	: 1 november 2011
uw kenmerk	Datum locatiebezoeken	: 9 en 10 februari 2012
O.OOS/RL/256.015	Datum visitatierapport	: juni 2012
ons kenmerk	Instellingstoets kwaliteitszorg	: aangemeld en geaccepteerd voor het invoeringsregime
NVAO/20123372/SL		(artikel 18.32b en c van de WHW)
bijlagen		
3		

Beoordelingskader

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).

Bevindingen

Het visitatierapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van het panel over de bachelor- en masteropleiding Geneeskunde van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Het panel heeft beide opleidingen gezamenlijk beoordeeld.

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen panel.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

Het panel beoordeelt standaard 1 voor beide opleidingen als voldoende.

De eindkwalificaties van de Nederlandse artsopleidingen zijn vastgelegd in het Raamplan Artsopleiding 2009. In dit raamplan wordt omschreven aan welke eisen een beginnend arts minimaal moet voldoen en worden eindkwalificaties voor de bacheloropleiding omschreven. Bij het opstellen van het raamplan is de aansluiting bij de Dublin-descriptoren een expliciet

Pagina 2 van 8 deel van de opdracht geweest. Het panel is van oordeel dat het raamplan een duidelijke beschrijving geeft van academische en professionele doelstellingen van een opleiding Geneeskunde. De eindkwalificaties van de opleidingen voldoen aan de maatstaven die internationaal vanuit de wetenschap en de beroepspraktijk worden gesteld, en sluiten zij qua niveau en oriëntatie aan bij de Nederlandse eisen.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het panel beoordeelt standaard 2 voor beide opleidingen als voldoende.

De bacheloropleiding bestaat uit negen thema's, de leerlijnen *Practicum Klinische Vaardigheden*, *Klinisch Redeneren*, en *Academische Vorming*, keuzeonderwijs in de vorm van een minor en praktijkstages. De masteropleiding bestaat uit het thema *De Patiënt*, het thema *Methoden van klinisch en epidemiologisch onderzoek*, de coassistentenschappen en het keuzeonderzoek. Het panel concludeert dat er sprake is van samenhangende en goed doordachte programma's, waaruit duidelijk het Rotterdamse accent op academische vorming en excellente studenten blijkt. In het curriculum zijn samenhangende didactische achtergronden herkenbaar, hoewel er geen expliciet didactisch concept wordt uitgedragen. Het panel is onder de indruk van de verbeteringen die hebben plaatsgevonden sinds de beoordeling in 2008.

De opbouw van de programma's waarbij mechanismen van ziekten leidend zijn, is volgens de commissie uniek en vernieuwend. De eindkwalificaties zoals geformuleerd in het raamplan zijn adequaat vertaald in een geïntegreerd geheel van thema's aangevuld met het lijnonderwijs en in de masteropleiding in een logisch opgebouwd geheel van coassistentenschappen. Het panel heeft gezien dat de integrale ziektegerelateerde benadering een risico meebrengt gekeken naar de zichtbaarheid van en aandacht voor kerndisciplines als fysiologie, farmacologie en anatomie. Deze vakken komen niet als geheel, maar verspreid over de thema's aan bod, aansluitend bij het ziektemechanisme dat centraal staat. Ondanks dit risico is de commissie positief over de mate waarin deze kerndisciplines aan bod komen en de herhaling van deze stof die deze geïntegreerde benadering bewerkstelligt. Het panel benadrukt het belang van het expliciteren van de actuele maatschappelijke thema's sociale geneeskunde en ouderengeneeskunde binnen de curricula, die op dit moment onderbelicht zijn.

Het panel heeft gezien dat de opbouw van het klinische vaardighedenonderwijs, dat aan bod komt in verschillende thema's en leerlijnen, aansluit op de uitgangspunten van de Rotterdamse curricula 'just in time leren' en 'training before the job'. Zo vindt er pas patiëntcontact plaats wanneer sprake is van een solide medische basiskennis en basale klinische vaardigheden en wordt deze stof herhaald en verdiept voorafgaand aan een coassistentenschap.

Het panel is in dit verband uitgesproken positief over het masterthema *De Patiënt*, dat gericht is op herhaling van de stof uit de bacheloropleiding ter voorbereiding op de coassistentenschappen.

Het panel concludeert dat professioneel gedrag voldoende aan de orde komt tijdens de thema's, het tutoraat, de leerlijn *Academische Vorming*, en de coassistentenschappen. Daarnaast heeft het panel met waardering kennis genomen van de integriteitsbijeenkomenst bij het begin van de bacheloropleiding, waarbij professioneel gedrag centraal staat. In beide opleidingen wordt het professioneel gedrag longitudinaal beoordeeld; in de bacheloropleiding aan de hand van een e-portfolio en in de masteropleiding aan de hand van een feedbackzakboekje dat begeleiders tijdens de coassistentenschappen invullen. Het panel stelt vast dat er sprake is van zorgvuldig opgezette en geschikte instrumenten, maar vraagt

Pagina 3 van 8 aandacht voor de uitvoering en invulling ervan. Er moet gewaarborgd worden dat studenten voldoende inhoudelijke feedback ontvangen om zo optimaal bij te dragen aan hun leerproces.

Het panel stelt vast dat het accent op academische vorming uitstekend vertaald is in de opleidingen. Naast de curriculaire invulling als de doorlopende leerlijn *Academische Vorming* en het thema *Methoden van klinisch en epidemiologisch onderzoek* is sprake van *Journal Clubs*, waarin studenten wetenschappelijke literatuur bestuderen en bekritisieren, het *Erasmus Journal of Medicine* met daarin wetenschappelijke bijdragen van studenten en een groot aantal publicaties waaraan studenten bijdragen. Ook richt de *Honours Class* in de bacheloropleiding zich op het verder ontwikkelen van academische vorming en eventueel doorstromen naar een *researchmaster*.

De nadruk op excellente studenten komt volgens het panel duidelijk naar voren, onder andere door de eerder genoemde *Honours Class*, *researchmasters* en het *Erasmus Anatomy Research Project (EARP)*, een masterclass anatomie. Door verschillende studentengremia werd aangegeven, dat veel initiatieven mogelijk zijn en ondersteund worden. Het panel heeft waardering voor deze cultuur en adviseert om deze door te trekken naar internationalisering door te faciliteren dat voor studenten de drempel om een deel van de opleiding in het buitenland te volgen, verlaagd wordt.

De ziektegerelateerde benadering in combinatie met de diepgang per blok leidt volgens het panel tot uitdagende curricula en staat daarmee op gespannen voet met de rendementen. Hoewel de studielast, de studieondersteuning, het BSA-percentages en de wachttijden voor coassistenten over het algemeen acceptabel zijn en er geen struikelvakken gesignaleerd kunnen worden, liggen de rendementen van de geneeskundeopleidingen in Rotterdam relatief laag. Het panel vraagt hier aandacht voor, ook gezien de wetwijziging die tot gevolg heeft dat studenten de jaren vertraging die zij oplopen zelf zullen moeten vergoeden.

Het panel heeft de kwaliteit van het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen bestudeerd en is hierover positief. Het panel heeft ook vastgesteld dat er een herkenbare groep bevoegen kerndocenten is en vindt het positief dat deze kerndocenten door studenten worden gezien als aanspreekpunten per kerndiscipline, aangezien de kerndisciplines verspreid over het gehele curriculum binnen de geïntegreerde thema's aan bod komen. Het panel wijst er wel op dat deze groep kerndocenten voor een buitenstaander niet goed zichtbaar is, omdat een aantal van de kerndisciplines, zoals anatomie, gebundeld is binnen de brede afdeling neurowetenschappen.

Het panel constateert ook minder positieve aspecten. In het vaardigheidsonderwijs bestaat op dit moment te veel variëteit tussen werkgroepen, betrokkenheid van de docenten, leermethoden en leerstof. Het panel raadt aan om dit expliciet aan de orde te stellen tijdens het BKO-traject. Het panel is van mening dat de Opleidingscommissie niet goed functioneert. De inzet en betrokkenheid van de docentleden van de Opleidingscommissie zijn op dit moment onder de maat. De ontwikkeling waarbij onderwijs, onderzoek en patiëntenzorg als gelijke kerntaken worden gezien en er meer aandacht is voor de taak en het professionaliseren van docenten wordt gewaardeerd. Het traject van de docent-professionalisering behoeft echter nog een inhaalslag.

Het panel beoordeelt standaard 3 voor beide opleidingen als voldoende.

Het panel concludeert dat er sprake is van een goed afgestemde mix van toetsvormen en toetsen, die frequent worden afgenomen, waardoor er een adequaat beeld ontstaat van de bereikte eindkwalificaties, op het gebied van klinische vaardigheden, wetenschappelijke vorming en professioneel gedrag. Het panel is onder de indruk van de ontwikkelingen sinds de vorige visitatie, met name de opzet van het toetsplan 'transparant toetsen' dat op dit moment geïmplementeerd wordt en het functioneren van de examencommissie, waaruit blijkt dat er vanuit dit gremium voldoende controle bestaat over de kwaliteit van de toetsing, ook in de affiliatieziekenhuizen.

In de opleidingen worden de thema's integraal en veelal schriftelijk getoetst. Het panel waardeert deze benadering, maar stimuleert de opleiding om te zoeken naar een systeem dat waarborgt dat kerndisciplines die steeds een klein onderdeel vormen van een thematoets, over de hele linie voldoende beheerst worden door studenten.

Klinische en academische vaardigheden worden volgens het panel voldoende vaak en gevarieerd getoetst. Het panel is positief over de geïmplementeerde instrumenten die feedback voor en beoordeling van coassistenten in de hand werken. Geadviseerd wordt om deze ontwikkeling door te zetten door te waarborgen dat coassistenten voldoende vaak en onafhankelijk beoordeeld worden en er meer discriminatie bestaat tussen de eindcijfers van studenten. Tijdens de visitatie bleek dat hieraan op dit moment gewerkt wordt. Het professioneel gedrag van bachelorstudenten wordt longitudinaal beoordeeld aan de hand van het e-portfolio. Het panel vindt dit een adequaat instrument dat voldoende inzicht geeft in het professioneel gedrag van studenten maar raadt wel aan om de waarde van de beoordeling te verhogen door inhoudelijke feedback en eigen reflectie te koppelen aan de beoordeling.

Op basis van de beoordeling van een selectie eindwerken van diverse onderwijsonderdelen heeft het panel vastgesteld dat het niveau van zowel bachelorstudenten als masterstudenten overeenkomt met de verwachtingen die het panel heeft van studenten in deze fase van de opleiding. De beoordeling van het panel kwam in het algemeen dan ook overeen met de door de opleidingen toegekende beoordelingen. Het niveau van de wetenschappelijke eindwerken bevestigt het panel in zijn opvatting dat de toetsing en beoordeling van wetenschappelijke vorming in beide opleidingen adequaat is.

Het panel beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen die het panel heeft geformuleerd.

Besluit

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, tweede lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Erasmus Universiteit Rotterdam te Rotterdam in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 23 oktober 2012 naar voren te brengen. Bij brief van 26 november 2012 heeft de instelling gereageerd op het voornemen tot besluit. Dit heeft geleid tot aanvulling van bijlage 2 in het definitieve besluit.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de wo-master Geneeskunde (180 ECTS; variant: voltijd; locatie: Rotterdam) van de Erasmus Universiteit Rotterdam te Rotterdam. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2013 en is van kracht tot en met 31 december 2015 (2018)¹.

Den Haag, 6 december 2012

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

b/a

Lucien Bollaert
(bestuurder)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

¹ Gelet op het bepaalde in artikel 18.32c, derde lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) bedraagt de geldigheidsduur van de accreditatietermijn van de opleiding maximaal drie jaar zolang de instelling nog niet beschikt over een positieve instellingstoets kwaliteitszorg. Zodra de instellingstoets is verkregen, wordt de accreditatietermijn verlengd naar zes jaar.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel <i>voltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	V
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	V
Eindoordeel		V

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende (O), voldoende (V), goed (G) of excellent (E). Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Docent-student ratio	1 : 11
Kwalificatie docenten	76,2 % PhD 23,8 % wo-ma
Studielast	40 uur per week gemiddeld
Contacturen	Sterk afhankelijk van studiefase. Variërend van < 2 uur per week tot 40 uur per week
Rendement	<i>Ongedeelde opleiding:</i> Afgestudeerd na 7 jaar: 70%, 57% en 63% (cohorten 2002, 2003 en 2004) Afgestudeerd na 8 jaar: 89% en 75% (cohorten 2002 en 2003)

Pagina 8 van 8 **Bijlage 3: panelsamenstelling**

- prof. dr. H.F.P. Hillen (voorzitter), emeritus hoogleraar Interne Geneeskunde, Universiteit Maastricht;
- prof. dr. R.P. Zwierstra (vice-voorzitter), emeritus hoogleraar Medisch Onderwijs en Opleidingen, Rijksuniversiteit Groningen;
- prof. dr. D.D.M. Braat, hoogleraar Verloskunde, Gynaecologie en Voortplantingsgeneeskunde, Radboud Universiteit, Nijmegen;
- prof. dr. J. Denekens, hoogleraar Huisartsgeneeskunde, Universiteit Antwerpen, België;
- prof. dr. H.A.J. Struijker Boudier, hoogleraar Farmacologie, Universiteit Maastricht;
- drs. J. Kropff, student geneeskunde, Universiteit van Amsterdam.

Het panel werd ondersteund door N.M. Verseput MSc.